

Wat gebeurt er op mijn land bij het winnen van zout?

AkzoNobel

Inleiding

AkzoNobel wint al sinds 1918 zout in Twente. Inmiddels is al ruim 100 miljoen ton zout uit de Twentse bodem gehaald. Zoutwinning gaat gepaard met het maken van zoutholtes door middel van boringen, het aanleggen van leidingwerk en het doen van metingen. Deze werkzaamheden kunnen ook op uw grondgebied plaatsvinden. Wij werken met de grootst mogelijke zorg aan een veilige zoutwinning en proberen de overlast voor u zoveel mogelijk te beperken.

Toch kunnen wij ons voorstellen dat de zoutwinning vragen oproept. Zeker als we op uw land werkzaamheden gaan verrichten.

Aan de hand van negen vragen nemen wij u mee in wat u te wachten staat zodra wij op of in de buurt van uw land zout gaan winnen. Wij zullen dit ook altijd in een persoonlijk gesprek toelichten.

Heeft u na het lezen van deze folder nog vragen, neem dan contact op met één van onze contactpersonen (zie pagina 7).

Inhoud

1. Hoe gaat zoutwinning in z'n werk?	3
2. Hoe komt de keuze voor een nieuw zoutwingebied tot stand?	4
3. Hoe wordt de locatie van boringen en leidingen bepaald?	4
4. Welke veldonderzoeken kunnen plaatsvinden op mijn grond?	5
5. Hoe kan ik bezwaar maken tegen de locatie van boringen en/of leidingen?	6
6. Met welke overeenkomsten krijg ik te maken?	7
7. Hoe zit het met schade en vergoedingen?	8
8. Hoe ziet de aanleg van boringen en leidingen eruit?	9
9. Wat kan ik na aanleg van de boring en leidingen verwachten?	10
Heeft u een klacht?	11
Heeft u nog vragen?	12

1. Hoe gaat zoutwinning in z'n werk?

AkzoNobel wint in Hengelo zout uit het zogenaamde röt-gesteente (240 miljoen jaar oud). Deze zoutlaag bevindt zich op een diepte tussen de 350 en 550 meter als een platte laag in de ondergrond van Twente. Het zout wordt gewonnen door middel van oplosmijnbouw.

Water- en pekelleiding

Nadat het boorgat op juiste diepte is gemaakt en er de voor de pekelproduktie benodigde verbuizing is ingebouwd en gemonteerd, wordt deze aangesloten op het water- en pekelleidingnet. Hierbij wordt via boorgaten water in de zoutlaag gepompt, waardoor het zout oplost. Het zoute water, pekelleiding, wordt naar de fabriek gepompt en ingedampd tot zout. Het overtollige water wordt weer hergebruikt om zout op te lossen.

Sonarmeting

Door dit oplossingsproces ontstaan holtes in de ondergrond, ook wel cavernes genoemd. Deze cavernes worden zo'n 120 meter bij 80 meter in omvang met een hoogte van circa 30 meter. Vaak worden ze vergeleken met de grootte van voetbalstadion 'Grolsch Veste'. De vorm van de holruimte (caverne) wordt vastgelegd door middel van een sonarmeting. Aan de hand van de sonarmeting wordt vastgesteld of de ontwikkeling van holruimte goed verloopt.

'Workover'

Tussentijds worden zogenaamde boring-reparaties (ook wel 'workovers') uitgevoerd met een reparatie-boormast. Met deze reparatie-boormast wordt de diepte van de verbuizingen in de boring aangepast voor de volgende productiefase.

Uitloggen

Tijdens de productiefase ligt er een hele dunne olielag op de pekelleiding in de caverne. Op deze manier kan het uitloggen gestuurd worden. Dit zorgt ervoor dat de bovenkant van de caverne stabiel blijft. Zeker in het begin van de productie van een caverne kan geregeld een oliewagen waargenomen worden, die ervoor zorgt dat er een juiste olielaag op de pekelleiding ligt.

Afsluiting

Voor het oplossen van zout uit deze cavernes gelden criteria om de stabiliteit te garanderen. Wanneer ze de maximale toegestane afmetingen bereiken wordt de zoutwinning beëindigd en de boring uit bedrijf gesteld. In afwachting van een goedgekeurd sluitingsplan wordt het boorhuisje verwijderd en de produktieverbuizing uit

de boring verwijderd. Alleen de laatst gecementeerde casing, dit is de verbuizing die van het maaiveld tot in de zoutlaag loopt en door middel van cement vastgezet is, blijft in het boorgat zitten. Deze laatst gecementeerde casing wordt ondergronds afgewerkt op een diepte van circa 2,5 meter onder maaiveld met een flens en afsluiter. De caverne blijft echter gevuld met pekelleiding. Afhankelijk van het sluitingsplan zal op termijn de boring afgeplugd en geabandonneerd worden.

Toekomst

Om de zoutwinning ook voor de toekomst mogelijk te maken zijn nieuwe boringen nodig. Elke boring moet aangesloten worden op leidingen voor water en pekelleiding, zodat er dus ook elk jaar nieuwe leidingen aangelegd moeten worden.

2. Hoe komt de keuze voor een nieuw zoutwingebied tot stand?

Ondergrondse zoutreserves

Het eerste waar AkzoNobel naar kijkt bij het zoeken naar nieuwe zoutwingebieden is de aanwezigheid van zout in de ondergrond. Dit wordt bepaald door seismische gegevens en het uitvoeren van onderzoek. Zo zijn proefboringen uitgevoerd in het gebied tussen Beckum, Boekelo en Haaksbergen. Hieruit bleek dat er voldoende zout aanwezig is. Daarnaast is bekend dat zich ten noorden van Haaksbergen nog uitgebreide zoutreserves in de ondergrond bevinden. Hier zal AkzoNobel tussen 2020 en 2025 met de winning beginnen.

Bovengrondse inpassing

Naast de aanwezigheid van zout kijkt AkzoNobel naar de bovengrondse inpassing van een nieuw zoutwingebied. Er wordt hierbij bijvoorbeeld rekening gehouden met de aanwezige infrastructuur en ecologie. Zoutwinning is wel mogelijk in combinatie met de ontwikkeling van bedrijventerreinen en in agrarisch gebied. Als er in het gebied,

waar zich zout bevindt, ook voldoende mogelijkheden voor bovengrondse inpassing zijn, kan AkzoNobel de plannen in verder detail ontwikkelen.

3. Hoe wordt de locatie van boringen en leidingen bepaald?

Good Salt Mining Practice

De zoutwinning vindt plaats op gecontroleerde wijze volgens criteria die door Staatstoezicht op de Mijnen (SodM) zijn goedgekeurd. Elke caverne heeft een maximale hoogte en diameter. De boorgaten moeten ook een minimale afstand ten opzichte van elkaar hebben, zodat er een voldoende dikke 'zoutmuur' tussen twee cavernes blijft bestaan.

Bovengrondse inpassing van boringen en leidingen

De boringen en leidingen worden zo goed mogelijk landschappelijk ingepast. De groene zouthuisjes die de boorgaten beschermen zijn daar de belichaming van. AkzoNobel probeert boringen en leidingen aan de randen van percelen en langs wegen te plannen om de hinder zo beperkt mogelijk te houden. Huiskavels en natuurgebieden proberen we zoveel mogelijk te ontzien.

4. Welke veldonderzoeken kunnen plaatsvinden op mijn grond?

Hierbij wordt gekeken welke planten en dieren in het gebied voorkomen. Dit kan, om beschermde planten- en diersoorten te ontzien, leiden tot extra voorschriften bij de aanleg.

Bodem- en grondwateronderzoek

Voorafgaand aan elke boring laat AkzoNobel een nulmeting van de bodemkwaliteit en het grondwater uitvoeren. Tijdens de productie wordt het grondwater gemonitord. Bij het verlaten van de boring wordt opnieuw een meting van de bodemkwaliteit en het grondwater uitgevoerd. Indien er als gevolg van de zoutwinning bodemverontreiniging is ontstaan, is AkzoNobel verplicht om deze verontreiniging op te ruimen.

Seismiek

Seismisch onderzoek brengt de ondergrondse lagen in kaart door een trilling vanaf het maaiveld de aarde in te sturen. Deze trilling wordt door de verschillende laaggrenzen teruggekaatst naar het oppervlak. Daar wordt het teruggekaatste signaal door ontvangers gemeten. Hiermee kan op hoofdlijnen worden bepaald op welke diepte het zout in de ondergrond voorkomt en welke dikte het heeft. De techniek wordt vooral gebruikt bij het zoeken naar een nieuw zoutwingebied.

Flora en fauna

Voor elke nieuwe omgevingsvergunning voor het aanleggen van leidingen en boringen dient AkzoNobel een onderzoek naar de flora en fauna in het gebied uit te voeren.

Archeologie

Voorafgaand aan het aanleggen van leidingen laat AkzoNobel archeologisch onderzoek uitvoeren. Als blijkt dat delen van het leidingtracé door kansrijk gebied lopen betreffende archeologische vondsten, dan kan het zijn dat er tijdens de graafwerkzaamheden een archeoloog aanwezig is, die eventuele vondsten documenteert.

Nulmeting bodemdaling

Alvorens er, in een nieuw aangelegd boorveld, met de zoutwinning aangevangen mag worden moet er een zogenaamde nulmeting uitgevoerd worden. Het doel hiervan is om in overeenstemming met de voorschriften in het 'Mijnbouwbesluit' door middel van geodetische metingen (waterpasmetingen) eventuele bodemdaling ten gevolge van de zoutwinning vast te stellen. De geplande uitvoering van deze en andere metingen zoals sonar-metingen worden vastgelegd in een meetplan, dat jaarlijks ingediend wordt bij Staatstoezicht Op de Mijnen (SodM).

5. Hoe kan ik bezwaar maken tegen de locatie van boringen en/of leidingen?

Informatiebijeenkomsten en overleg

AkzoNobel betreft landeigenaren en omwonenden vroegtijdig bij het proces om nieuwe zoutwingebieden te zoeken. Zo houden we in de beginfase van het zoekproces informatieavonden over onderzoeken die we van plan zijn uit te voeren. Vervolgens houden we opnieuw informatieavonden wanneer we de eerste schetsen hebben met betrekking tot de locaties van nieuwe boringen en leidingen. Wanneer de plannen concreter worden, treden we direct met de betrokken landeigenaren in overleg. Gedurende dit proces kunnen vragen worden gesteld en bezwaren kenbaar gemaakt. Ook vragen we zelf in overleg of er nog obstakels zijn in de geplande leidingtracés waar we geen weet van hebben. Bij aanwezige obstakels en gegronde bezwaren kunnen vaak nog (beperkte) aanpassingen worden gedaan.

Vergunningen procedures

Alvorens AkzoNobel met zoutwinning kan beginnen moeten er eerst verschillende vergunningen worden verleend. Deze vergunningen procedures lopen via het Ministerie van Economische Zaken.

Mijnbouwwet

- **Winningsvergunning** (voorheen 'concessie'); een gebied waarbinnen AkzoNobel het recht op zoutwinning heeft. Voordat het Ministerie deze vergunning kan verlenen, wordt eerst advies uitgebracht door TNO, de Provincie, Staatstoezicht op de Mijnen en de Mijnraad. Om een goed advies te kunnen geven gaat de Provincie te rade bij de desbetreffende gemeente(n) en het Waterschap. Tegen een winningsvergunning kan, binnen 6 weken nadat deze verleend is, bij het Ministerie van Economische Zaken bezwaar worden gemaakt.

- **Winningsplan;** een gedetailleerd technisch-mijnbouwkundig plan waarin AkzoNobel beschrijft hoe de winning eruit zal zien en hoe AkzoNobel ervoor zorgt dat er geen schade aan de omgeving ontstaat. Het winningsplan wordt beoordeeld door TNO, Staatstoezicht op de Mijnen en de Technische commissie bodembeweging (Tcbb). Ook de provincie waarin de winning zal plaatsvinden wordt om een advies gevraagd. Zij zullen hiervoor het Waterschap om input vragen. Het Ministerie zal direct de desbetreffende gemeente(n) om advies vragen. Als alles in orde is, neemt het Ministerie van Economische

Zaken een zogenaamd ontwerp-instemmingsbesluit. Dit ligt gedurende zes weken ter inzage bij de gemeenten waarin de beoogde winning zal plaatsvinden en bij het ministerie. Gedurende deze tijd kan eenieder hiertegen een zienswijze indienen. Na verwerking van eventuele zienswijzen neemt het Ministerie uiteindelijk een definitief instemmingsbesluit.

Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht (WABO):

- **Aanlegvergunningen;** hierin wordt in detail de aanleg beschreven inclusief de effecten op de omgeving (flora en fauna, archeologie, etc.). Ook deze vergunningen worden gedurende zes weken ter inzage gelegd, waarbij het indienen van bezwaren mogelijk is.

6. Met welke overeenkomsten krijg ik te maken?

Zakelijk recht overeenkomst

Nadat er in het overleg met de grond eigenaar/gebruiker en AkzoNobel overeenstemming is bereikt over de aanleg van de geplande boringen en/of leidingen wordt er voor het betreffende perceel een overeenkomst voor het vestigen van zakelijk recht opgesteld. In deze overeenkomst staat wat er in het perceel aangelegd wordt.

Aan de overeenkomst wordt een kadastrale tekening toegevoegd waarop de positie is vastgelegd van de op het perceel geplande boring(en) en/of leidingen. Na ondertekening van de overeenkomst wordt er een notariële akte opgemaakt. Deze wordt ingeschreven in het kadaster om het opstalrecht te koppelen aan het perceel. Voor het opstellen van de overeenkomst wordt gebruik gemaakt van een standaard overeenkomst en de zogenaamde 'Algemene voorwaarden' die zijn opgesteld in samenspraak met de Commissie Belanghebbende Agrariërs.

Gedoogplicht

Indien er in het overleg met de eigenaar/gebruiker en AkzoNobel geen overeenstemming kan worden bereikt over de aanleg van de geplande boringen en/of leidingen ten behoeve van de zoutwinning kan er een procedure worden opgestart overeenkomstig de Belemmeringenwet Privaatrecht.

Deze wet biedt de mogelijkheid om eigenaren en rechtshabbers alsook hun rechtsopvolgers een plicht op te leggen tot het gedogen van bepaalde werken in, op of boven hun eigendom (de zogenaamde gedoogplicht). Als AkzoNobel van mening is dat de belangen van de eigenaar nauwelijks worden geschaad door de aanleg en er voldoende overleg is geweest, kan er een zogenaamde 'gedoogplicht procedure' worden opgestart.

7. Hoe zit het met schade en vergoedingen?

Vergoedingen kunnen onderscheiden worden in: vergoedingen tijdens de aanleg, vergoedingen tijdens het beheer, gewasvergoeding en een vaste jaarvergoeding. Betreffende vergoedingen zijn conform de tarievenlijst die AkzoNobel is overeengekomen met de Commissie Belanghebbende Agrariërs. Land- en Tuinbouw Organisatie (LTO) adviseert hierin de Commissie Belanghebbende Agrariërs en AkzoNobel.

Vergoeding tijdens aanleg

Voordat met aanleg van leidingen of het starten van een boring begonnen wordt, wordt een eenmalige vergoeding “tijdens aanleg” uitgekeerd. De aanlegvergoeding wordt uitgekeerd vóór aanvang van de werkzaamheden. Bij correctief onderhoud (denk aan lekkages) wordt de vergoeding direct uitgekeerd. Alle overige vergoedingen worden in april van het lopende jaar uitgekeerd.

Vergoeding tijdens beheer (reparatievergoeding)

Tijdens de aanwezigheid van leidingen of boringen is het een aantal keren nodig om onderhoud te plegen. Tijdens het plegen van onderhoud kan de eigenaar geen gebruik maken van een bepaald oppervlakte. Van deze oppervlakte krijgt de landeigenaar een vergoeding telkens wanneer gebruik gemaakt wordt van het stuk grond dat AkzoNobel tijdelijk nodig heeft.

Onderhoud kan bestaan uit:

- Reparatie aan leidingen. Dat betekent dat er gegraven wordt.
- Reparatie aan boring. Dat betekent dat er een boormast opgesteld wordt.
- Metingen. Dat betekent dat met een meetwagen een boring wordt opgemeten. Dit is meestal binnen 8 uur uitgevoerd.

Gewasvergoeding

Bij aanleg en of reparatie kan er ook nog sprake zijn van gewasvergoeding. De landeigenaar krijgt dan een gewasvergoeding.

Vaste jaarvergoeding

Voor de aanwezigheid van leidingen in het land en/of voor de aanwezigheid van een boring krijgt de landeigenaar een vaste jaarvergoeding volgens de tarievenlijst. Dit is de vergoeding voor het lopende jaar.

8. Hoe ziet de aanleg van boringen en leidingen eruit?

Boringen

Nadat alles met de landeigenaar is afgesproken wordt begonnen met het heien van de eerste conductor (1e buis). Daarna wordt met behulp van platen en schotten een tijdelijke, met hekken afgezette, verharding aangelegd waarbinnen de mijnwet geldt en waar de benodigde installatie wordt opgebouwd. Bijvoorbeeld een mobiele boorinstallatie. Tijdens de werkelijke boorfase wordt in een 3-ploegendienst gewerkt, omdat dit technisch niet anders mogelijk is. De overlast zal zoveel mogelijk voorkomen worden. Hierover zijn duidelijke afspraken gemaakt met overheden, zoals Staatstoezicht Op De Mijnen (SodM). De werkelijke boorfase duurt normaal gesproken twee à drie weken. De totale werkzaamheden zullen vier tot vijf weken in beslag nemen. Als er zich een woning bevindt binnen een straal van 100 meter van de boring zullen, in overleg met de bewoner, geluidsbeperkende maatregelen genomen worden.

Als er een gebouw binnen een straal van 100 meter van de boring staat wordt, voordat gestart wordt met het heien van de eerste conductor, een bouwtechnisch onderzoek uitgevoerd.

Leidingen

Om een boring in productie te nemen moeten er minimaal twee leidingen naar de boring liggen. Eén om water aan te voeren en een tweede om pekkel af te voeren. In veel gevallen zal er nog een derde leiding bijkomen die dan bestemd is voor naverzadiging. Dit is nodig omdat in de eerste fase van een boring (1 jaar) alleen onverzadigde pekkel geproduceerd wordt.

Na het afronden van een boring wordt tijdens de productie-fase een boorhuisje geplaatst.

9. Wat kan ik na aanleg van de boring en leidingen verwachten?

Nadat een boring in gebruik is genomen duurt het zeker een jaar voordat de boring in volle productie kan gaan. Het eerste jaar is de caveerne nog zo klein dat deze niet volledig kan produceren. Op het moment dat de boring volledig produceert, worden de verticale buizen verhangen. Dat betekent onderhoud aan de boring met behulp van een boormast. Ditzelfde gebeurt nog een aantal keren in de levensfase van een boring.

Het Pijpleiding Management Systeem geeft aan hoe en wanneer er geïnspecteerd moet worden. Dit vormt de basis voor het inspectieprogramma waarin aangegeven wordt wat er geïnspecteerd moet worden. Een boring die produceert wordt minimaal twee keer per week bezocht voor inspectie. Het leidinggedeelte wordt visueel minimaal twee keer per jaar geïnspecteerd. Het kan ook zijn dat er leidingen opgegraven worden voor inspectie.

Heeft u een klacht?

Mocht u een klacht hebben over de zoutwinningsactiviteiten, dan kunt u dit middels onderstaand formulier melden. Het volledig ingevulde formulier kan in een gesloten envelop gestuurd worden aan:

Akzo Nobel Chemicals b.v.

T.a.v. Manager Boorterrein
Boortorenweg 27
7554 RS Hengelo

Klachten zullen zo spoedig mogelijk in behandeling worden genomen.

Klachtenformulier zoutwinning

Naam Adres

Telefoonnr. Postcode

E-mailadres Woonplaats

Landeigenaar Gebruiker Anders, nl:

Omschrijving klacht: **Datum klacht: //**

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Heeft u nog vragen?

Heeft u na het lezen van deze brochure nog vragen dan kunt u zich wenden tot onderstaande contactpersonen.

Klachten	Manager Boorterrein	074-244 3501
Operationele afstemming	Technisch Specialist	074-244 3659
Vergoedingen	Supervisor Boringen	074-244 3038
Zakelijk recht	Mining Specialist	074-244 3390
Communicatie	Communicatie Manager	074-244 3311

www.akzonobel.com

AkzoNobel maakt essentiële producten die inspireren en het dagelijks leven prettiger maken. Als internationaal vooraanstaande verf- en coatingsonderneming en een belangrijk producent van specialistische chemicaliën leveren we essentiële ingrediënten, essentiële bescherming en essentiële kleuren voor consumenten en industrie wereldwijd. We hebben een rijke geschiedenis en zijn pioniers in duurzame technologie en innovatieve producten, die tegemoet komen aan de groeiende behoeften van onze snel veranderende planeet en tegelijkertijd het leven makkelijker maken. Ons hoofdkantoor staat in Amsterdam en we hebben 45.000 medewerkers in 80 landen. Tot onze merken behoren bekende namen als Flexa, Sikkens en Jozo. We hebben een permanente leiderschapspositie op het gebied van duurzaamheid. Van daaruit zetten we ons in om steden en omgevingen levendiger te maken, te beschermen, en kleur te geven.

©2017 Akzo Nobel N.V. All rights reserved.

Akzo Nobel Chemicals b.v.
Boortorenweg 27
7554 RS Hengelo
Postbus 25
7550 GC Hengelo
www.akzonobel.com/hengelo